

Hälsa- och sjukvårdspolitiska avdelningen
Helen Persson
helen.persson@regionjh.se

Hälsa- och sjukvårdsnämnden
HSN/433/2024
2024-04-11

Avgift när patient uteblivit från vårdbesök och behandling

Ärendebeskrivning

Syftet med uteblivandeavgiften är att stimulera patienten att komma till bokad besök eller avboka i god tid för att möjliggöra att annan patient kan nyttja tiden och på så sätt korta vårdköerna.

Under 2023 uteblev 15 300 patienter, varav 12 400 patienter från besök inom primärvård och specialistvården samt närmare 2 900 patienter uteblev från sitt inbokade besök inom Tandvården. Total intäkt för uteblivna besök var 3,7 miljoner kronor. Av de totalt 13 900 fakturorna som skickas ut vid uteblivna besök så krediteras sen ca 1600, dvs 11%, då patienten inkommit med giltig anledning till att de uteblivit, tex eget sjukdomstillstånd eller vård av sjukt barn.

Förslag på höjda avgifter

Vid Hälsa- och sjukvårdsnämnden den 21 mars föreslog förvaltningen att avgift vid uteblivande besök till öppenvård och tandvård skulle höjas från 300 kronor till 400 kronor. Bakgrunden till det var att denna avgift inte höjdes i samband med att enhetstaxan höjdes till 400 kronor från och med 1 januari 2024. Vidare föreslogs att avgiften för uteblivet besök till operation skulle höjas från 300 kronor till 1 000 kronor.

Vid sammanträdet yrkade (M) på att avgifterna för uteblivet besök till öppenvård och tandvård skulle höjas till 500 kronor och för uteblivet besök till operation till 1 800 kronor. Ordförande yrkade i samband med detta att ärendet skulle återremitteras för att få tid utreda och räkna på de genom ändringsyrkandet föreslagna avgifterna.

Förvaltningen har utifrån återremissen fortsatt att titta på frågorna kring avgifter för uteblivet besök. Då det gäller avgift för uteblivet besök gör förvaltningen bedömningen att de bör följa avgiften för besök. Vid den omvärldspaning som gjorts har de flesta regioner samma avgift för uteblivet besök som ordinarie besök i öppenvården.

Då det gäller avgift för uteblivet besök till operation pågår det just nu ett arbete i flera regioner med att se över dessa avgifter. Några regioner har redan gjort justeringar och andra är på väg att göra det. Västerbotten har ett förslag på att inför en avgift på 1050 kronor vid uteblivande till operation. Regionerna Norrbotten och Västernorrland har sedan flera år tillbaka höga avgifter vid uteblivande till operation. Dock saknas det utvärderingar av gjorda höjningar i dessa regioner så är det svårt att bedöma vilken effekt en höjning skulle ha men intentionerna med att införa högre uteblivande avgifter är ju att patienterna ska komma till sina bokade operationer. Kopplat till det ekonomiska läget i Region Jämtland Härjedalen föreslås dock en justering från 1000 kronor till 1500 kronor. Ifall höjningen ger ett gott utfall och så är det möjligt att göra ytterligare justering av avgifterna för uteblivet besök.

I det förslag som återremitterades fanns också förslag på att höjd avgift för uteblivet besök för asylsökande från 50 kronor till 150 kronor. Då det är en liten grupp som i huvudsak finansieras av det offentliga görs bedömningen att en höjd avgift för uteblivet besök inte har någon större effekt.

Höjningen av avgifterna innebär en trolig intäktsökning på helår med 1,2 miljoner kronor. En höjning av uteblivandeavgifter stimulerar också förhoppningsvis till att flera patienter kommer på sin bokade tid så att även tillgängligheten förbättras.

Nuvarande regelverk

Enligt gällande beslut från 2016 så är avgiften 300 kronor när en patient uteblir från ett avtalat besök. Det gäller även om besöket egentligen har en lägre avgift eller om det skulle varit avgiftsfritt som t ex barn 0-17 år, äldre 85+ samt de som har frikort. Avgifter för uteblivna besök ingår inte i något högkostnadsskydd.

För att inte debiteras för uteblivandeavgift så ska enligt regelverket av- och ombokning ske senast 24 timmar innan planerat vårdsbesök. För slutenvård samt öppenvård som inkluderar operationer ska avbokning ske senast 72 timmar innan operation/inläggning, för att möjliggöra att annan patient kan erbjudas besökstiden.

Undantag från debitering

Undantag från uteblivandeavgift är patienter under 18 år som uteblir från besök hos Ungdomsmottagningen samt vid avbokning av akuta tider då patienten inte har möjlighet att avboka enligt gällande regler. Det kan också finnas medicinska skäl till att uteblivet besök inte ska faktureras. Detta avgörs av legitimerad personal i varje enskilt fall. Hänsyn ska tas till om orsaken till att patienten uteblir har stark koppling till patientens sjukdomsbild, exempelvis inom psykiatri. Andra exempel på giltigt skäl kan vara eget eller egna barns plötsliga insjuknande. I sådana fall kan en mer restriktiv bedömning tillämpas om patienten uteblivit utan att kontakta mottagningen före det inbokade besökstillfället.

Omvärldsspaning - Uteblivandeavgifter i andra regioner

De flesta regioner har samma uteblivandeavgift som ordinarie besöksavgift men de finns flera exempel där man debiterar ut ett högre belopp än ordinarie avgift och vissa lägger till faktureringsavgifter. Regionerna Uppsala, Sörmland, Kronoberg, Halland, Värmland och Skåne tar ut nära dubbelt så hög uteblivandeavgift som ordinarie besökstaxa. Hos Blekinge debiterar man ut en betydligt högre uteblivandeavgift för Tandvården, 895–1585 kr för vuxen, jämfört med 300 kr för uteblivande till andra öppenvårdsbesök.

Vad gäller uteblivande från operation har fyra regioner extra höga uteblivandeavgifter till operation. Västernorrland har taxan 1800, Norrbotten 1550, Uppsala och Blekinge tar ut 1000 kronor när patient uteblir från en operation.

Uteblivna besök för gruppen asylsökande tas av flera regioner ut med samma uteblivandeavgifter som för folkbokförda (exempelvis Uppsala, Kronoberg, Kalmar, Jönköping, Västra Götaland, Örebro). Region Jönköping lägger också till ytterligare 310 kr om tolk är inbokad vid det uteblivna besöket.

Regiondirektörens förslag

Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslår regionfullmäktige

1. Avgift vid uteblivet besök till öppenvård och tandvård höjs till 400 kronor.
2. Avgift vid uteblivet besök till operation höjs till 1500 kronor.

3. De höjda avgifterna ska börja gälla från och med 1 juni 2024

I tjänsten

Sara Lewerentz
Regiondirektör

Johan Palm
Chef Hälso- och sjukvårdspolitiska
avdelningen

Utdrag till

Hälso- och sjukvårdsdirektör, Divisionscheferna
Ekonomidirektör, Kommunikationsdirektör
Chef för hälso- och sjukvårdspolitiska avdelningen
Avgiftssamordnaren